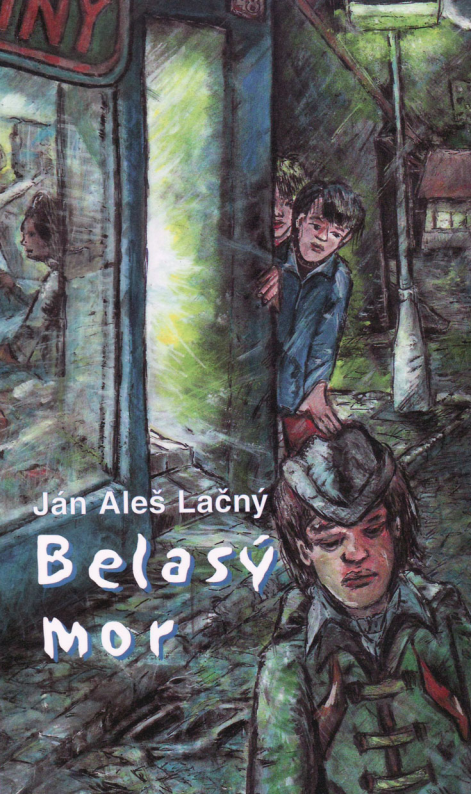

Ján Aleš Lačný

Belasý

MOR

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Edícia Próza

Ján Aleš Lačný

BELASÝ MOR

Vydavateľstvo
Spolku slovenských spisovateľov

Copyright © Ján Aleš Lačný 2005

Cover design © Anna Chovanová 2005

© Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, spol. s r. o., Bratislava

e-mail: vsss@stonline.sk

<http://www.vsss.sk>

Vyšlo s finančným príspevkom

Ministerstva financií SR

a

s podporou Základnej organizácie zdravotne postihnutých detí v Leviciach

VYDAVATELSTVO

SPOLKU SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV

spol. s r. o.

Ján Aleš Lačný: Belasý mor

Zodpovedná redaktorka Eva Naďová

Obálku s použitím ilustrácie Jána Aleša Lačného

graficky spracovala Anna Chovanová

Sadzba Anna Chovanová

Tlač Kysucká tlačiareň – Milan Vakula

Vydanie prvé

Printed in Slovakia

ISBN 80-8061-226-9

1 **PODRAZ**

Už niekoľko dní sa Miro Majerský bezcieľne túlal. Hneď po vyučovaní sa rozbehol do slnkom zaliatych ulíc mesta. Ujedal z teplého hot dogu, a keďže nevedel, čo podniknúť, sedával na lavičke pred stánkom s občerstvením. Nikoho tu nepoznal.

Do mesta prišiel len nedávno a rozpálené triedy priemyselnej školy, ktorú navštevoval, mu nedali dýchať. Vnímal jej prostredie, ale aj pocit cudzoty v tvárach mesta a spolužiakov. Už si na niektoré tváre zvykol, ba dokonca poznal aj ich mená, no nik z ich vlastníkov ho obzvlášť nezaujal.

Týždeň čo týždeň sa vracal do vzdialenej obce po rodičovské spovede, ktoré neustále opakovali to otrepané, nudné a ktoré vždy podozrievavo sledovali, čo zlé sa na ich syna za tých pár dní v meste už nalepilo. Snažil sa preto čo najskôr z domova ubziknúť. Poznal to tam. Vedel, ako na to či ono zareaguje mama i otec. Protivila sa mu ich jednostrannosť a aj to, že musí na slovo poslúchať. To bolo počas týždňa zažehnané, a tak sa s túžbou po voľnosti pustil do spoznávania mesta a jeho okolia. Nudil sa, avšak mal aspoň pocit, že naplňa svoj čas tak, ako chce. V triede, kam začal chodiť, ich bolo asi tridsať, a len šesť dievčat oživovalo inak chlapčenský kolektív prvého ročníka.

Čoraz častejšie sa vnáral do ulíc končiaceho sa leta. Nechcelo sa mu vysedať na chladnom, skoro pivničnom priváte starého domu. Domáca, stará žena, večne strážiaca svoje vlastníctvo a neustále doprevádzaná hnusným psím bastardom, ktorý očuchával veci privátnikov, sa mu nepáčila z celého srdca.

„Najneskôr o šiestej doma!“ zaštekala vždy, keď videla, ako niekto z osadenstva opúšťa jej hniezdo. Miro si bol vedomý svojho odporu k tejto ježibabe, no snažil sa, aby to nepostrehla. Bola to známa jeho otca.

Spoluobyvateľ privátu, akýsi Jožo Capalaj, sa mu protivil tak tiež. V duchu ho nazval malým, krpátym a okuliarnatým biffošom, ktorý neustále dával najavo svoju dôležitosť vo forme:

„Počul si? Vieš, kto to bol?!“

Miro sa v tú chvíľu vždy snažil kamsi utiahnuť a prítomnosť tohto potkana s ľudskou tvárou ho vždy vyhnala mimo dočasného bývania.

Starena bola v špicľovaní obdivuhodná. Keď Miro začul za dverami jej šuchtavé kroky a vtieravý hlas, smerovaný k Brokovi, vedel, že nastane inšpekcia a že sa tak ľahko ani neskončí. Jožo sa okolo nej krútil ako had a vtieravo, oddane sa jej líškal. Mirovi sa toto správanie hnusilo, najmä, keď svoju falošnosť Jožo neraz preniesol aj na jej vypláznutého psa. Napokon sa rozhodol:

„Capo, jedol si už psa?“ opýtal sa jedno popoludnie so smiechom v duši, s kamennou tvárou.

„Psa?“ Jožo vypleštil oči. „Ja? Nie! A ty?“ Miro sa usmial.

„Necigáň, jedol si! Tie klobásky, čo som minule doniesol z domu, boli zo susedovho Azora. My to u nás jedávame. To si nevedel?“

„Nesranduj!“ vyhrkol Jožo.

„Naozaj! Práve sa rozhodujem, že aj z Broka by boli dobré! Ale nesmieš ma zradiť! Vieš, už dávnejšie som si všimol, že Broko má uši hore. A to je jedlý pes. Spoznáš to podľa toho.“

Miro sa usmieval a otočil sa k spolubývajúcemu chrbtom, len aby nepostrehol, že sa uškŕňa. Jožo preglgol a zdalo sa, že uveril celému rozprávaniu.

Vtom domáca, nasledovaná psom, vkročila do miestnosti. Miro, využíjúc situáciu, podišiel k chlpáčovi, čupol si a napriek tomu, že sa mu z duše protivil, začal ho hladkať.

„Učíte sa?“ vysmolila škreľavo starena a naoko si nevšímala očuchávanie Mirovej tašky jej štvornožcom.

„Hľadá kostičky,“ vycerila ďasná so štyrmi zubami v akomsi úškľabku, a tým sa snažila obhajovať Brokovo správanie, či niečo dobré pre neho i vyžobrať.

„Cíti asi svojich predkov,“ zazubil sa tajomne Miro a mrkol na Joža, ktorý sa hrozil už len pomyslenia, čo môže nastať z tejto odvážnej poznámky. Prehliadla ju.

Miro si psa i starenu prestal všímať a začal sa zaoberať učebnicou. V nej mal vložený časopis pre dospelákov, ktorý objavil doma u otca, kdesi za knihami. Listoval horúčkovo a s obdivom.

„Čo sa učíš, Mirko?!“ vtieravo sa zrazu ozvala domáca, vidiac, že úsilie Broka sa míňa účinku.

„Fyziku, teta Páleníková, fyziku,“ Mirov záujem o učenie sa prejavil v opätovnom prevrátení strany.

„A čo také?!“

„Aproximáciu vedeckej analýzy a charakteristiky o doplnku vývoja planetárnych sústav, teta,“ odvetil bez zaváhania, neodtrhnúc pohľad od obrázkov. Vzdychna a podišla k dverám.

„No, učte sa, chlapci, učte,“ zašepkala unudene, „potom, večer, keď sa naučíte, potom ešte prídem!“

Chlapci sledujú, ako jej chrbát mizne za dverami, sa na seba pozreli a rozosmiali sa.

„Pes je poriadne tlstý,“ referoval Miro so smiechom a pochvalne, len čo starena odišla, „nie že ma zradíš! Vieš, mám už plán! Skrátka, Broko jednoducho zmizne! O.K?“

„Nevedel som, že tie klobásky boli zo psa!“ opakoval sťa verklík Capo, „Jedli ich aj chlapci z vedľajšej miestnosti!“

„Viem,“ Miro sa zamračil, „všimol som si, že nejako podozrivo a rýchlo zmizli! Ale, ak budeš chcieť, dám ti recept!“

Spokojne, vedomý si toho, že mu privátnici na klobásky už nebudú chodiť, zvalil sa na posteľ a opäť zalistoval, tentoraz však už naozaj v učebnici.

Prešlo niekoľko dní a Miro čoraz častejšie zisťoval, že najmä vďaka Páleníkovej nie je vonkoncom schopný sústrediť sa na učenie. Každú chvíľu snorila u chlapcov, či nerobia niečo podozrivé alebo zlé. Hádám jej to zaháňalo aj nudu, no vďaka jej sústavnému rušeniu sa Miro začal učiť v blízkom parku. Našiel si miesto v starom altáne s pocitom, že tu nájde pokoj. Park bol počas dňa zväčša pustý a prešlo ním len zopár ľudí. Tí však väčšinou mierili k blízokým tenisovým kurtom za športom, alebo si len skracovali cestu do centra mesta. Dlhú do noci si Miro kazil oči pri baterke v tme parku a prichádzal na to, že tu, v prírode, našiel zázračný pokoj na učenie.

Aj v ten večer, keď už hviezdy rozsvecovali svoje svetielka, tam Miro sedel a učil sa. Baterka mu však zrazu vypovedala poslušnosť, zhasla, a len blikajúce či svietiace lampy v kandelábroch ťahajúce sa obvodom parku, matne osvetľovali vzdialené okolie.

Spolu s tichom a so šumom stromov vytvárali strašidelnú atmosféru.

Chlapec donútený tmou to preto zbalil a chystal sa spať na privát. Už-už tápavo vykročil, keď začul kdesi v blízkosti dupot, ba rýchly beh a ľudská silueta vbehla do blízkeho krovia. Mira nespozorovala.

Ten, celý zarazený, chvíľu zvedavo zísal do úkrytu postavy. Chcel tam zasvietiť, avšak už skoro vybitá baterka odmietala poslušnosť.

Vzápätí sa z tmy vynorilo zopár dychčiacich chlapčenských postáv doprevádzaných psom. Miro nezaváhal ani chvíľu a keďže nevedel, čo sa vlastne deje, zakradol sa za altánok. Odtiaľ, ani nedýchajúc, sledoval psa, ako sa vrhá smerom ku krikom, kam sa utajila neznáma postava.

Štekal a plač z krikov svedčil, že utajenec nemá šancu skryť sa, skôr naopak, že je odhalený. Rozžaté baterky zasvietili smerom k vzlykaniu.

„Tak, a máme ťa!“ ozval sa jeden z chlapcov škodoradostne, „Už si naša, už nám neujdeš!“ Rehot chlapcov rozčeril okolie hrôzou a zúrivosť ich psa sa stupňovala.

„Čo odo mňa chcete?!“ ozvalo sa z krikov.

„Vyjdi von a povieme ti to!“ ozval sa ďalší hlas a škodoradostný smiech opäť preťal tmou.

V krikoch zašuchotalo a baterky chlapcov olizli tvár akéhosi pehavého dievčaťa. So strachom, pomaly sa vynorila pred chlapcami, avšak pes ju donútil zaspätkovať. Baterky jej svietili rovno do tváre. Zakryla si oči a čakala, čo z toho bude.

Pes na vodidle sa mykal a držiaci ho chlapec mal čo robiť, aby sa mu nevytrhol z rúk a nezaútočil na svoju obeť, hoc dievčenskú. Dievča mlčalo, avšak slzy strachu jej stekali dole tvárou. Chlapcov celá situácia zrejme tešila, pretože sa smiali a drzé poznámky i urážky sa len tak sypali.

Učupený Miro od strachu ani nedýchal. Netušil, čo s dievčaťom bude. Rozmýšľal, ako jej pomôcť, no nič ho nenapadlo. Zrazu sa ozval krik a na cestičke sa objavil akýsi dospelák.

„Čo od nej chcete?!“ zrúkol hlasno a rozbehol sa smerom k dievčaťu, „Dajte jej pokoj!“

„To už nechaj na nás!“ ozval sa jeden z výtržníkov posmešne.

Mladý muž robustnej postavy však nemal strach ani z bujarosti chlapcov, ba ani zo psa. V ruke odrazu držal palicu a pohrozil im:

„Zmiznite!“ hučal. Štvorica trochu cúvla, avšak z bezpečnej vzdialenosti sa vyhrážala, tentoraz už obidvom.

„No veď počkajte!“

Svalovec sa rozbehol za nimi. Nedbajúc na psa, uštedril poriadny úder palicou jednému z nich. Banda sa dala na útek, ale údery schytali i ďalší.

„Ešte sa uvidíme!“ odkiaľsi z tmy sa niesla vyhrážka porazených. Neznámy, výzorom športovec, podišiel k vyplašenému dievčaťu.

„Prepadli ťa?!“ priateľsky ju chytil za plece a spoločne sa usadili na lavičku. „Čo sa to tu vlastne stalo?“ vyzvedal. Neodpovedala. Videl jej oči plné strachu, nebola schopná vyriečiť ani len slovo. Až po čase sa trochu upokojila.

„Poznala si niekoho z nich?“ spýtal sa. Pokrútila hlavou.

„Bývam tu len krátko, niečo vyše mesiaca. Vôbec netuším kto to je! Utajujú sa, nosia na tvárach škraťky! Ale čo-to som už o nich počula. Z rozprávania iných!“

„A čo chceš?“

„Ohrozuje okolie psom, naháňajú strach, najmä deťom. Ale kto to je? To nik netuší!“ odmlčala sa.

„Poď!“ vyriekol rozhodne, „Odprevaďím ťa domov! Ale prečo to, prepánakráľa, nikto neoznami? Veď to je trestný čin!“

„A komu? Polícii?“ vyhrkla Lenka.

Prikývol. Vstali a mlčky odchádzali.

„Dievča moje zlaté, ale čo si tu robila takto večer? Veď, preboha, práve tma podobným zloduchom nahráva!“ začul vzdávajúcu sa výčitku Miro.

„Behávam! Každý večer!“ vysvetľovala, „A práve v parku sa mi najviac páči!“ Strácali sa v tme a v tú chvíľu ani Miro neotáľal. Urýchlene vykročil za nimi. Mrazivý strach z okolia, hoc i z malého šuchotania, mu zrazu dodával rýchlosť.

Už aby som bol v bezpečí u starej! neustále si opakoval a sem-tam zabľúdl vyplašeným okom dookola. Známu bránu, vchod i dvere domu preletel a zamieril dole, do suterénu privátu. Pred dverami sa však zháčil.

„Určite to bol Miro! Verte mi, teta! On to bol! Vraj u nich doma zo psov robia klobásy!“ začul Capalajov hlas.

„Taký slušný chlapec to vyzeral! No toto! Ešte dobre, Jožko, že si mi to povedal, že si ma na to upozornil! Veď ja mu dám! Ja mu ukážem! Veď len nech príde!“ hromžila domáca, no vo chvíľke, keď uzrela vchádzajúceho, zháčila sa. Miro pochopil, že sa niečo stalo, no nezaoberal sa Capalajovým ohováraním, ba ani jeho slovami, z ktorých bola cítiť úlisnosť.

„Čo sa stalo?“ opýtal sa stroho. Odpoveďou mu bol krik domácej.

„Kam si mi podel psa?!”

Miro, prekvapený jej obvinením, snažil sa vyriešiť akú-takú obranu či vysvetlenie, no zmohol sa len na úsmev. Vytušil, z čoho ho obviňujú.

„Čo mám ja s vaším psom?! Ja ho predsa nestrážim!“ zavrčal pomedzi zuby a tváril sa, že vzniknutý problém sa ho vôbec netýka. Starú ženu však toto jeho správanie doviedlo skoro do nepríčetnosti.

„Ty paskudník!“ bľáčala, „Kde je Broko?! Aj tu Jožko tvrdí, že to u vás doma jete! To som si nemyslela! A aj tvoj otec sa mi javil ako slušný človek! No počkaj! Políciu na teba zavolám! Rozumieš?“

„Ota nechajte na pokoji!“ Miro sa zlostne zvalil na posteľ a zaškúľil po babizni. Jožo nervózne pobehoval po izbe.

„To si nemal!“ vyčítal neustále.

„Nemal? A čo?“ obvinený s odporom hľadel na spolubývajúceho. „Dokáž mi to!“

V domácej opäť vzkypela žľč, no Miro už nič nevysvetľoval. Mlčky prudko vstal a s rozvahou čistého svedomia si začal baliť svoje veci. Uvedomil si, že žiť a stýkať sa s ľuďmi na tomto priváte už nemôže, že to už nedokáže. Páleníkova neustále brýzgala, no odstúpila sa vychádzajúcemu chlapcovi.

„Zbohom!“ zaznelo miestnosťou.

Miro vykĺzol von a prudko, zlostne odpľul smerom k bývalému privátu. Vtom uzrel, ako čosi cupotá po chodníku smerom k nemu. Čosi vychudnuté, bežiacie za hárajúcimi sa sukami. Broko ho očučal, zavrťel chvostom a nasmeroval si to rovno k dverám domu.

Miro sa uškrnul a zhnusný celým výstupom sa pobral váhavo do tmy. Usadil sa na lavičke malého námestia v centre mesta a unaveno sledoval hodiny na blízkej veži kostola. Odbili jedenástu. Svojimi nápadnými taškami neraz pritiahol pozornosť zblúdilých chodcov, no to ho vôbec netrápilo.

Nepokoj v duši mu prehĺbili prvé kvapky dažďa. Hustli, a tak sa uchýlil pod masívnu bránu starého domu. Odtiaľ sledoval vodnú spršku padajúcu do narastajúcich mlák.

Až niekto z domu ho vyduril zo suchého útulku. Zašomral a prudké zabuchnutie dverí ho opätovne prinútilo vykročiť do nečasu. Voda z neho cícerkom stekala, no nedbal ani na jej vlhkosť, ani na jej chlad.

Vtom za sebou začul rezké, pravidelné zvuky. Hluk sa blížil a kdesi za chrbtom začul priateľský a povedomý hlas:

„Kam o tejto hodine?“

Spolužiak Zdeno Hrabovský sa usmieval od ucha k uchu a pribrzdil pred utečencom. Nechtiac sa zatackal a oprel sa o jeho rameno.

„Vidím, že si objavil nový šport! Len nechápem, prečo ho aplikuješ teraz, v noci a v tomto počasí? Čo ťa stará vyhodila z privátu?“ Miro sa zamračil, avšak neodpovedal.

„Nemáme si čo vyčítať!“ odvetil nakoniec, „Myslel som, že za mnou ide kôň a to ty! Ten dupot korčúľ poriadne mylí!“

Zdeno sa uškrnul: „Pod! Vydrichmeš sa u mňa! Naši sú preč! Alebo tu chceš strašiť a moknúť do rána?“

Rozhodne, nedbajúc na protesty, uchopil jednu z Mirových tašiek a kľzavo pred ním korčuľoval na okraj mesta. Zarazený, avšak nocľahu chtivý Miro ho slepo nasledoval.

2 NA SCÉNE JE ZDENO HRABOVSKÝ

Mira zobudil tupý úder do hrude. Opuchnutými očami, ktoré ihneď vyvalil na svet, uzrel na sebe niečo chlpaté.

„Prekliata mačka!“ zľaknuto skríkol, razom ju zhodil zo seba. Čudne zaprskala a odvliekla sa kamsi preč.

V izbe, v ktorej spal, bolo šero. Iba postupne sa mu začalo vybavovať, kde a s kým je. V kresle videl svojho spiaceho spolužiaka v neprirodzenej skrútenej polohe. V ruke držal prázdnu fľašu od vína. Mira naplo. V hlave mu trešľalo a už len pri spomienke na prehyrenú noc mu prišlo zle. Patričnú miestnosť našiel rýchlejšie, než sa nazdal, a onedlho sa z nej aj vrátil. V hale domu sa začalo rozvidnievať.

Zdeno ostošešť chrápal. Ťažký vzduch v miestnosti Mira prinútil vyvliecť sa na vydláždenú terasu pred dom. Sadol si do kresla záhradnej besiedky. Na stole stál pohár akéhosi nápoja. Privoňal, no zatriaslo ho a siahol radšej po škatuľke cigariet, akýchsi amerík, ležiacich vedľa pohára. Zaváhal, no trvalo to len krátko. Zapálil si. Dlhو civel do záhradnej zelene. Opäť sa objavil nezbedník, ktorý ho prebudil zo sna.

„No čo, ty Peržan?!“ Miro zavrčal a snažil sa ho odtlačiť od seba. Kocúr nedbal na odstrkovanie a obtrel sa mu o nohy. Ťah z cigarety a prítomnosť živého tvora Mirovi zahnali dlhú chvíľu. Hladkal kocúra a piskľavo poľahoval z cigarety.

Vyfajčil som toho požehnane! uvažoval.

Zdenovo chrápanie sa ozývalo až von. Chvíľami chrapčal, kvíľil, krochkal a Miro, počúvajúcí tieto pazvuky, sa vďaka nim zrazu rozosmial. Opäť si zapálil a prechádzal sa po terase.

Napokon sa odhodlal a zobudil svojho hostiteľa. Ten chvíľu prekvapene obzeral spolužiakovu tvár, no priznávajúc sa k nemu, zaškaredil sa. Fľaša z jeho ruky tupo buchla o zem. Opäť zadriemal, našiel si svoju polohu a na Mira sa vykašľal. Aj ten si opäť ľahol. Až budík prebral oboch chlapcov z polodriemoty a jeho ostrý, opakovaný zvuk ich prinútil vstať.